

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

Unitatea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Datorie națională

(+). Mare meteahnă: să te plătești cu vorbe când ar trebui să îndeplinești ceva. Și din păcate meteahna aceasta amenință să devină o boală endemică la noi. Trântim la sărbătoriri și comemorări cu nemiluita. Trăncănim de să se cutremure țările. Și cu asta, — basta. Trece totul fără să lase vre-o urmă grăitoare.

Așa au trecut serbările bicentenare ale Blajului. S'a scris și s'a vorbit splendid și cu temei de adevăr sfânt despre vlădicul mucenic Inochentie Micu, întemeietorul Blajului românesc. S'a sugerat, cu duioșie și căldură, ideea ridicării unei statui acestui arhanghel al redemptării noastre naționale. Dar dovadă de înțelegere a măreției personalității arhierului comemorat tocmai aceea ar fi fost, și este: să se aducă jertfa necesară pentru a-i înălța un monument vrednic de el, chiar aci, în ctitoria lui. Pentru că deși toți arhierii vetrei de lumină dela îmbinarea Târnavelor sunt glorie ce merită să fie eternizate și în bronz, nici unul însă n'are atâta drept la admirația și recunoștința posterității ca cel proslăvit cu prilejul pomenirilor serbări comemorative.

Adevărul acesta ne cade bine că-l vedem înțeles și mărturisit cu atâta eleganță și însuflețire de d. Corneliu Coposu dela „România Nouă” (21. 9. 37), care, nefiind nici cleric și nici dintre localnicii Blajului, nu poate fi bănuit în nici un chip de ceva părtinire interesată cumva. Iată ce scrie d. Coposu:

„Inochentie nu este numai al Blajului; este al Românilor de pretutindeni. Prefacerile mari, renașterea noastră culturală și întreg oportul generos al Blajului, dealungul deceniilor de robie, pe toate are — istoria românească — a le mulțumi, mucenicului întemeietor. El a dobândit mai întâi loc românesc în dietele țării; s'a făcut tribun intransigent și dărz, apărător înfocat al națiunii sale; a mijlocit drepturi — cele dintâi — pentru poporul românesc și a reclamat, ca un imperativ categoric, ca acest popor să fie recunoscut de națiune politică. Și era singur, împotriva tuturor! Revendicările lui au rămas baza programului nostru național de mai târziu. Indrăzneala lui, — pe care era s'o plătească cu capul, — l-a costat libertatea. Pentru dragostea față de iobăgiea neamului său a înfruntat, Arhierul, mânia celor mari, a îndurat exilul și moartea printre străini. — Oât ne-a dat Inochentie Micu! Și ce dăm noi, în schimb, memoriei lui binecuvântate? Blajul i-a așezat, la loc de cinse, icoana venerată, de apostol îndârjit în sbucium și desprinderi a pre. Și ne-a înălțat sufletele povestindu ne o rămpărie din suferințele lui. Dar noi? Ce facem noi, cari culegem rodul bogat al acestor suferințe? Ce fac, mai ales, conducătorii acestei țări, — care nu se mai învață să cinstească vrednicile trecutului —, pentru pomenirea acestui nemuritor?”

Clericii seminarului „Bunevestiri” au adunat, de decenii, cu grele străduințe, bani în acest scop, aranjând festivaluri artistice-religioase și culturale. Dar totalul sumelor strinse în felul acesta e din cale afară modest. De aceea trebuie să găsim alte căi. Și cum în toate cauzele cu adevărat mari și nobile clerul trebuie să fie în frunte, și aici slujbașii altarelor caută să premeargă problema trebuie pusă în sinoadele noastre. Și pești nu odată, ci de repetate ori și atâta până când dorința de acum va fi fapt împlinit. Mirenii cu pricepere și mână largă nu vor lipsi. Dar începutul într'ale jertfelniciei trebuie tot preoșimca să cade să-l facă. Fără așteptare. — Conștiința preoșască-românească și este obrazului impun imperios acest lucru.

Caz de conștiință

— Datoria noastră în războiul pornit prin vlădicia dihoniei —

(*) Acum două săptămâni ne-am lămurit cu confrății ortodocși privitor la „episcopia dihoniei”. Le am arătat că nu avem cu ei nici o discuție în această cauză. Avem însă anumite socoteli de încheiat cu guvernul, care nu este al unei confesii, ci al țării întregi. Care e pus să păzescă legile, nu să le calce în picioare. Să caute pacea și armonia în țară, nu să sature dihonie.

Adăogam la urmă, că mai avem o mică discuție noi între noi. În familie. Pentru credințioșii Bisericii noastre a sosit ceasul unor răspunderi și hotărâri importante. Nu ne îndolam, cum ne îndolm nici acum, că le vor înțelege și le vor urma. Totuși, până astăzi nu știm să se fi produs ceva concret în această direcție. De aceea credem, că e bine să revenim și să lămurim chestiunea ceva mai de aproape. Aceasta cu atât mai mult, că nu unul dintre cititori ne-a întrebât, ce-i „discuția în familie” și cum înțelegem „ceasul hotărârilor mari” de cari vorbim în articolul pomenit.

Drept introducere la rândurile lămuritoare cu care ne simțim datori, fie-ne permis a sublinia un adevăr pe care îl cunosc toți cititorii noștri și pentru care stau mărturie deschise colecțiile gazetei noastre: De ani de zile, „Unitatea” nu face și nu susține politica nici unui partid. Idealul creștin și românesc, în slujba căruia stă Biserica noastră unită cu Roma, este singura măsură a judecăților ei. Interesele permanente ale acestei Biserici, cari se confundă cu ale neamului, sunt singurele pe care le apără, după cea mai bună pricepere a sa. Dar chiar altfel dacă ar fi, desăvârșita obiectivitate a rândurilor ce urmează este perfect garantată prin însăși evidența intrinsecă a celor ce se vor spune.

S'a înființat o episcopie ortodoxă în mijlocul maselor unite, omogene în credință, din Maramureș. Cu gândul vădit de a le face să treacă la ortodoxie. Din experiența bogată a unui deceniu și mai bine, se cunosc perfect mijloacele întrebunțate în acest scop „missionaric”. Puse în aplicare, de-acum, în stil mai mare și cu mai multă necruțare, ele vor provoca în chip fatal o mare răscolire de suflete, tulburări și sfășieri dureroase. Un război confesional în toată puterea și în toată frumusețea. În fața lui, nici un suflet credincios nu poate rămâne indiferent. Fiecare din noi are datoria de conștiință de a susține cu toată puterea și cu toate jertfele ce i-se vor cere dreptatea și adevărul nostru și a sta cu toată hotărârea în fața celor ce, pe căi neîngăduite, vreau să intre în casele și în bisericile noastre, să fure și să cumpere sufletele fraților noștri. De sentimentul acestei datorii iminente trebuie să ne pătrundem unul fiecare. Și cu toții îm-

preună trebuie să pregătim în grabă apărarea de care vom avea nevoie foarte curând.

Acesta este primul aspect al problemei de conștiință, care trebuie s-o discutăm în familie și față de care trebuie să luăm hotărâri. Hotărâri serioase și grave. Fiindcă foarte probabil nu va fi vorba de simple moșturi și proteste platonice. Ci vor trebui fapte și jertfe.

O înfățișare specială, mai delicată, are acest caz de conștiință pentru acela dintre noi, mici și mari, cari fac parte din partidul liberal, emanația căruia este actualul guvern. Ușor de înțeles cum și de ce.

Este evident că guvernul are întregă răspundere pentru înființarea acestei vlădicii. A ținut să-și afișeze, cât se poate de provocator chiar, această răspundere prin faptul că a făcut totul prin decret, contrar legilor în vigoare, și prin surprindere, fără votul obligator al Parlamentului. Din prețioasa mărturisire a „Viitorului” bisericesc, publicată în numărul nostru trecut, se vede că nu întâmplător, ci intenționat și cu bună știință s'a lucrat așa, pe furis. Noua vlădicie trebuia făcută „prin surprindere”. Guvernul și-a dat perfect de bine seama cum va fi primită de opinia publică, în deosebi de către Biserica unită, noua ctitorie. Știa că va provoca rezistență, așa cum perfect de bine știe că, odată înființată, va deslănțui războiul confesional.

Totuși, guvernul a socotit de așa mare importanță realizarea acestei vlădicii, încât a crezut că de dragul ei poate trece liniștit peste toate neajunsurile și dificultățile evidente și de neînconjurat. A crezut că e bine să nescotească legile în vigoare și că e bine să implante în inima Maramureșului unit un focar de lupte, de vrajbă și de disoluție. — Mai mult: i-a fost atât de drag acest făt al său, încât cu ani în urmă, pe când abia se zămislise în câteva capete înfierbântate ideea acestei vlădicii a dihoniei, fără ca lumea s'o fi luat în serios, grija paternă a guvernului a înzestrat-o — cum spune însuși decretul de înființare — cu tot felul de bunuri și bunătăți, ca să le găsească pe toate gata în clipa când va fi nevoie a se naște. — Nu poate fi vorba, prin urmare, de un act întâmplător și pripit, ci de unul lung plănuit și găsit vrednic de a se înfrunta de dragul lui toate celelalte riscuri.

Și care e menirea acestei instituții, pentru care guvernul a sacrificat legi și a preferat ponoase multiple? Una singură. Foarte clară, chiar dacă nu s'ar da nici o explicație. Dar pentru că să nu rămână nici umbră de îndoielă, se grăbesc cu mărturisirile cel mai autorizați purtători de cuvânt ai ortodoxiei. Mitropolitul Bucovinei, „Telegraful” din Sibiu „Viitorul” bisericesc din București. Le-am citat în numărul nostru trecut. Toți spun ca-

tegoric: noua vîldicie nu răspunde nici unei necesități administrative sau de pastorație. Rostul ei este să readucă Maramureșul la ortodoxia de care se ținea pe vremea vîldiciei (!) dela Péri.

Din aceste două premise concluzia e limpede. Guvernul, violând legile, a înființat „prin surprindere” o episcopie, cu misiunea de a face din uniții Maramureșului ortodocși sadea. A făcut acest lucru premeditat, și înfruntând riscuri și greutăți considerabile. A mărturisit, în consecință, prin această faptă că este un punct important din programul său nîzuluța de a desființa Biserica unită și de a sprijini pe toate căile, chiar și prin acte de mare îndrăzneală ca aceasta, silințele de această natură ale Bisericii ortodoxe. Declarațiile de dragoste ce ni-se fac verbal a mese și festivaluri nu au, firește, nici o putere și nici o valoare față de această faptă revelatoare.

Din această concluzie de neînlăturat, urmează în chip imediat cazul de conștiință special al unițiilor cari se găsesc în rândurile partidului liberal. Dacă odată e limpede că acest partid, prin guvernul care îl realizează programul în viața țării, s'a angajat la luptă deschisă împotriva Bisericii noastre, dînd mîna cu dușmanii cari ne-au jurat pietre, care trebuie să fie atitudinea fiecărui credincios unit față de acest partid? Întrebarea cuprinde în sine și răspunsul. Este inadmisibil și imoral ca un fiu al bisericii să ridice mîna împotriva ei și să stea în rândurile celor cari pornesc la luptă de distrugere a ei. Ci preoții și credincioșii uniții din partidul liberal ori vor reuși, printr'o atitudine bărbătească și făptă, să determine o schimbare esențială în drumul partidului lor, ori dacă nu, vor trebui să aleagă între biserică și partid. Tertium non datur.

Recunoaștem, că nu sunt plăcute și nici ușoare concluziile la care am ajuns. Dar nu putem face altfel. Adevărul e prea limpede decât să poată fi învăluit. Și, din nenorocire, de târgulală nu poate fi vorbă. Suntem la o răspântie, într'o situație de mari răspunderi.

Sunt în joc principiile fundamentale de conduită morală, peste cari nu se poate trece cu ochii închiși. Trebuie să le privim în față și să alegem. Este vorba nu numai de viața Bisericii noastre, ci și de mîntuirea sufletului unuia fiecărui din noi.

Pericolul sectelor. „Universului” (23. 9. 37) i-s'a trimis din Cluj un articol îngrijorător despre propaganda activă și periculoasă pe care o dezvoltă sectanții în județul Clujului.

Sunt astăzi, în acele părți — ni-se spune — nu mai puțin de 10 secte, una mai ciudată și mai deochiată decât alta. Toate se agită și umblă cu toate mijloacele să câștige aderenți. Rezultatele la cari ajung nu sunt de disprețuit. Numărul sectanților trece de 5000. Între ei mulți români. Mai nou, mai ales printre români caută „apostolii” să prindă suflete rătăcite, crezînd că vor fi în felul acesta mai la adăpost de rigorile legilor. Propaganda pe care o fac diferitele secte este periculoasă nu numai pentru biserică, ci și pentru stat. Este extrem de îndrăzneală și combativă. În numeroase rânduri, s'au dovedit în sarcina ei adevărate instigări la rebeliune. Este destul de elocvent cazul sectanților Vasile Faur din Feleac, „profet” al sectei „Mesagiul Stonului”, care distribua țărănilor manifeste cu îndemnul să nu mai plătească nici un impozit deoarece în fața lui Dumnezeu toți oamenii sunt egali. Autoritățile par a fi ajuns la convingerea că în dosul acestui înalt asalt sectar stă propaganda comunistă. Pe deasupra, cel puțin unele din secte, sunt atricătoare de moravuri, „riturile sacre” ale lor cuprinzînd adese adevărate obscenități, menite să slăbească simțul moral al țărănilor români. Nu respectă sectanții nici instituția căsătoriei creștine, unii dintre ei fiind prinși în încercarea de a se reîntoarce la poligamie.

Nu avem date pozitive și precise despre aceste stări de lucruri dureroase. Dacă însă relatările de mai sus sunt și numai în parte verificate, este evident că se impune, din partea bisericii, o acțiune viguroasă și neobosită pen-

tru oprirea puhoiului. Acesta e singurul leac cu efect ce se poate întrebuița. Întru cât tot ar fi dovedit și amestecul comunist în propaganda sectantă ori atentatele la bunele moravuri ale legii creștine, evident că și autoritățile de stat au nu numai dreptul ci și datorita de a interveni prompt pentru stărpirea răului.

Altă mărturisire ortodoxă

Tot despre nou înființata episcopie ortodoxă a unițiilor din Maramureș. Deosebit de competentă, fiindcă vine și ea dela mitropolia din Cernăuți. Deosebit de instructivă, fiindcă arată de pe acum felul cum își înțelege rostul noua vîldicie și spiritul în care va activa.

La 5 Sept. c. s'a constituit, în formă solemnă, „Reuniunea meseriașilor români” din Sighet. Au fost invitate, firește, autoritățile, și, între ele, un reprezentant al protopopiatului ortodox din Maramureș. — Drept răspuns la această ultimă invitație, s'au trezit oamenii noștri cu o scrisoare de dreptul din încredințarea Mitropolitului Bucovinei. Și ce li-se spune?

Mai întâi se laudă credința lor. E frumos ei, meseriași și muncitori români, își încep activitatea creștinească, cu rugăciuni către Dumnezeu, dovedind prin aceasta că au rămas legați de biserică, de credință și prin ea de neamul românesc. — Totuși vîldicia și protoeria ortodoxă se găsește în imposibilitate de a participa. De ce? Fiindcă, se zice în adresă, toate semnele arată că aci e vorba de o solemnitate cu caracter public și oficial. Ori — continuă scrisoarea — la asemenea solemnități, după constituțiile și legile țării și tradiția neamului nostru românesc, se cere în primul rând asistența Bisericii ortodoxe. Și de ce, mă rog, această cinste pe capul bisericii ortodoxe? Fiindcă ea „în trecutul neamului nostru nu a fost numai păstrătoarea tezaurului divin cel adevărat, ci și mama duhovnicească a poporului român, pe care l-a condus din biruință în biruință și din mărire în mărire...”

Să lăsăm la o parte baliverna asta cu

Foiața „Unirii”

Omagiu

Eminenței Sale Card. Eugen Tisserant*)

de Dr. Coriolan Suciu
dir. Școalei Normale

Eminentissime Domnule Cardinal,

În cartea sfântă a profetului Zaharie găsim această profeție: „Iată un om care va fi chemat Odraslă; acesta va odrăsi și va zidi templul Domnului” (6, 12).

Iar din altul dintre cei 12 profeți mici, din Malahia, rețin această frază: „Căci buzele preotului vor păzi știința și din gura lui vor căuta să iasă învățătură” (2, 7).

Mi se pare Eminentissime Doamne, că profeția: „Ecce vir oriens nomen eius...” în sens mai larg — se poate potrivi și ilustrației persoanelor Eminenței Voastre, care, fără îndoială, în timpurile moderne a devenit o stella lucis a Orientului creștin.

Micul orașel Blaj, acest mare centru spiritual al bisericii greco-catolice sau unite cu Roma, a acestei biserici, care în trecutul său de aproape un sfert de mileniu, a fost un focar luminos al culturii și al naționalismului român, se mîndrește de a avea onoarea de a primi

*) Cuvînt de bineventură, rostit în franțuzește, în numele școlilor din Blaj, la festivalul artistic organizat în 14 Sept. 1937, în Palatul Cultural dela Blaj.

ilustra Voastră vizită. El se bucură mai ales, când ne gândim, că dela 1855, când pronunțul apostolic din Viena, Viale Prela, participă la instalarea primului mitropolit român — Alexandru Șterca Șuluțiu — aici la Blaj, pămîntul Transilvaniei n'a mai avut bucuria de a primi o vizită de cardinal.

Eminentissime Doamne! Omne bonum diffusivum sui est. — Bunul renume al Eminenței Voastre a ajuns chiar și la noi Români, ultimul popor latin, pe care strămoșii noștri comuni, Romanii, l-au zămislit, în epoca apogeei forței lor dominante.

Revenind la vorba profetului Malahie, noi știm foarte bine, că buzele Eminenței Sale Eugen Tisserant sunt păzitoarele științei, și că din gura sa se așteaptă învățătură.

Noi știm, că Eminența Voastră sunteți acela, — după cum a remarcat așa de just cardinalul Gasparri, în 1927, predându-Vă mulțumitele Sfîntei Sale Piu XI, — care prin catalogul Em. Voastre de 127 manuscrise armenesti din Biblioteca Vaticană, ați adus servicii atât de mari creștinătăților din Orient, colecționînd, făcîndu-le cunoscute lumii întregi, și astfel salvînd „pe cât a fost posibil, monumentele credinței lor și a riturilor lor, a scrierilor și a istoriei lor”. (La Documentation Catholique, XXXV, 1936, p. 1612).

Noi știm, că acel „templu al științei, acel somptuos adăpost al muncii intelectuale”, care este Biblioteca Vaticană, după cum a caracterizat-o Alverne în „La Croix” (23. V. 1936), atât de scumpă inimii Em. Voastre de savant de elită,

s'a mărit și perfecționat în organizația sa, prin munca neobosită a Eminenței Voastre. — Această Bibliotecă Vaticană, atât de scumpă lumii catolice, ni-e de asemenea scumpă și nouă Românilor, fiindcă, după unirea noastră cu Roma, din 1700, leviții națiunii noastre, un George Șincai, un Petru Maior și alții, trimiși la Roma, în Colegiul de Propaganda Fide și în Colegiul grecesc al Sfîntului Atanasie, aici s'au inițiat și în preocupările lor de ordin istoric și filologic; aici și-au câștigat ei conștiința fermă a latinității noastre, și a originii noastre române o conștiință, care apoi, prin școala literară zidă latinistă, dela Blaj, a fost transformată într'o idee forță, pentru întreaga națiune română, de dincoace și de dincolo de munții Carpați, idee forță, destinată să desvolte mîndria de a fi născut Român.

„Mare lucru este a fi născut Român” zicea călugărul profesor Samuil Micu Clain, unul dintre reprezentanții acestei școale latiniste, vorbind prin aceasta să arate, că naționalitatea noastră este de o factură mai nobilă decât aceea a neprietorilor noștri, cele trei națiuni privilegiate de odinioară ale Transilvaniei: Ungurii, Săcuii și Sașii.

Noi ne bucurăm, Eminentissime Cardinal, că Eminența Voastră, după ce ați străbătut în misiune, mînat de vocațiunea Eminenței Voastre de orientalist, întreg Levantul (Grecia, Bulgaria, Turcia, Siria, Palestina, Egiptul) și chiar și țara reginei d.n Saba, Etiopia, (Abisinia) făcînd prețutindenea studii și cumpărînd cărți rare și manuscrise prețioase, mai ales în limbile orientale

„mama duhovicească” și să nu mai căutăm biruințele și măririle neîntrerupte pe cari le-a dat neamului ortodoxia. Ar fi penibil să le înșirăm, fiindcă pomelnicul a fost cam săracuț. Dar ia gândiți-vă: membrii asociației care se întemeiază sunt uniți. Toți. Totuși, după înțeleapta și frățească glagorie pravoslavnică dela Cernăuți, slujba religioasă trebuia să li-o facă cuviosul părinte Băznog — dacă mai e pe-acolo ori Codrea Nuțu, ori alt asemenea lucefăr ortodox! Fiindcă e solemnitate „cu caracter public; ori după constituțiile (sic!) și legile țării... etc..! Trebuie îndrăzneală nu glumă ca să ai astfel de pretenții și trebuie obraz bine argăsit ca să afirmi astfel de gogoși despre „constituțiile și legile țării...” etc.! Preacucernicii le au, din belșug! — Indiferent că organizatorii sunt uniți, bunii creștini (așa i-a crescut biserica lor!) și prin aceasta buni români, cum zice pravoslavnică misivă, totuși, p. Codrea Nuțu trebuie să-î blagoslovească. Așa cer „constituțiile țării!” Frumoasă perspectivă pentru activitatea „națională” pe care o va desfășura noua vladicie ortodoxă a „Maramureșului”. Și pentru felul cum își înțelege ea calitatea „oficială”! — Dar și mai mari decât acestea veți vedea!

Itinerarul Card. Tisserant. Regretăm că nu avem informații directe despre felul cum și-a continuat drumul prin țară marele prieten al Românilor, Em. Sa Card. Tisserant, după plecarea dela Blaj. Reținem însă din gazete momentele mai importante ale acestei săptămâni.

Dela Blaj, E. Sa a plecat, însoțit de I. P. S. Mitrop. Alexandru, P. S. ep. Vorbachner, II. Sa p. Dr. Măcavei, p. A. Folea și d. Prefect al județului, la Alba-Iulia. Aici a vizitat, cu întreagă suită, tot ce este important de văzut: biserica încoronării, muzeul unirii, catedrala rom. cat., biblioteca, precum și istorica biserică-mănăstire alai Atanasie, și mormântul venerabilului părinte al sfintei uniri. —

In seara aceleiași zile de Joi, 16 Sept. sosirea la Cluj. Primire impunătoare. In frunte cu P. S. Iuliu, se află în gară întreg clerul

semitice, pe cari le cunoașteți mai bine decât oricare altul dintre savanții orientaliști, — noi ne bucurăm, — zic —, că nu V'ați uitat să vizitați nici pe strănepoții lui Traian.

Vă zicem deci, din adâncul inimii noastre: Fiți bine venit în mijlocul nostru!

Și acum, poate s'ar aștepta dela mine să spun ceva despre istoria bisericii noastre unite cu Roma și despre trecutul centrului spiritual al acestei biserici, despre mica noastră Romă, cum a fost numit și cântat de către un poet român, orașul Blaj.

Dar, eu cred, că e cazul să mă sustrag de la această obligațiune, fiindcă Eminența Voastră, în calitate de asesor al Congregației Orientale, e perfect informată despre trecutul bisericii noastre, cum de altfel sunteți un adânc cunosător al istoriei întregului Orient creștin.

In Anuarul Pontifical Catholic, apărut la Paris, în 1929, un fost profesor dela liceul nostru de băieți, unul dintre compatrioții voștri, părintele asumționist Iosif Evrard, a trasat în linii magistrale istoria bisericii noastre unite cu Roma, viața și opera episcopilor și a arhiepiscopilor români uniți, — utilizând mai ales opera capitală a iezuitului Nicolaus Nilles: Symbolae ad illustrandam historiam ecclesiae orientalis in terris coronae Sancti Stephani (Oeniponte-Innsbruck, 1885), opere, cari de sigur nu scăpat atențiunii Em. Voastre de erudit.

Să-mi fie totuși permis de a mă opri un moment — per tangentem — asupra rolului istoric al Blajului, în ce privește destinele intelectuale și naționale ale poporului român.

unit și rom. cat., autoritățile în frunte cu d. prefect Dunca, comitetul Agrului și reunitul de femei, o serie întreagă de fruntași mireni din elita Clujului. In sala de așteptare, o scurtă recepție. P. S. Iuliu prezintă sentimentele omagiale ale celor ce-l primesc pe Ilustrul oaspe ca pe unul care vine întru numele Domnului. Celebrul cor al catedralei, condus de d. Caranica, a intonat „Pre dispunătorul”, iar dna Veturia Borza a oferit un superb buchet de roze albe. După prezentări, Cardinalul și-a exprimat bucuria că poate vedea la ei acasă pe frații de-un sânge și de o lege. — Vineri, 17. 9. au fost recepții la reședința episcopescă. S'a prezentat clerul gremial al celor două biserici catolice, diferitele instituții și asociații religioase și Aștrul-studenților. După amiaza zilei, precum și Sâmbăta, au fost întrebuințate pentru vizitarea tuturor instituțiilor și așezămintelor bisericesti catolice ale Clujului, însoțitor permanent fiind P. S. Iuliu, care, în aceeași zi, a oferit o mare masă în onoarea înaltului Oaspe, cu participarea reprezentanților tuturor autorităților. — Duminică, la liturghia solemnă din catedrală, a participat lame imensă, în frunte cu reprezentanții autorităților. Răspunzând cuvintelor calde ale Ps. Iuliu, Cardinalul a subliniat din nou sentimentele de osbită prietenie ce poartă neamul nostru, de două ori latin; și-a exprimat adâncă bucurie pentru tot ce a văzut, asigurând că merge la Roma încântat și cu sporită dragoste față de țara noastră. La sfârșit, a împărțit tuturor binecuvântarea apostolică, rostind și aci formula binecuvântării românești.

Duminică după masă a plecat spre Bala-Mare. Un număr mare de Clujeni l-au însoțit la gară; iar P. S. Iuliu l-a dus până la Dej, unde aștepta P. S. Alexandru al Maramureșului cu suita sa. E. Sa a rămas pe pământul acestei eparhii până Marți, în 21 Sept. când după o vizită făcută la Satu-Mare, a luat trenul spre Oradea.

Marele nostru savant și polihistor, domnul profesor universitar Nicolae Iorga, vorbind despre Blaj a zis: „Aici este pământul sfânt al Blajului”. Și într'adevăr, acesta e un pământ sfânt, fiindcă din castelul episcopal dela Blaj, de pe amvonul bisericii noastre catedrale și de pe catedrele școlilor cari o încunjură, a răsărit lumina, care, după vorba sfântului Ioan Evangelistul, întru întunec luminează și întunecul nu o a cuprins, nu o a înăbușit.

Episcopii și mitropoliții Blajului au mărturisit totdeauna de lumina care a luminat conștiința religioasă a poporului român din Transilvania, acțiune, care a produs o influență binefăcătoare chiar și asupra vieții și organizației religioase a fraților noștri ortodocși. — Apoi, profesorii acestor școli, — teologia, liceul de băieți și școala normală — întemeiate de episcopul martir Inocențiu Micu Klein, ale cărui oseminte se odihnesc în biserica Madonna del Pascolo, ca un simbol al unirii noastre cu mama noastră, Cetatea Eternă, — profesorii acestor școli, deschise la 1754, de către evlaviosul Petru Pavel Aron, au instruit generațiile de elevi, dându-le o cultură creștină solidă și o conștiință națională înflăcărată.

Elevii Blajului au purtat făclia științei, mândria rasei noastre latine, făclia aspirațiilor noastre naționale, nu numai în toate colțurile Transilvaniei, ci și în Muntenia, Moldova, în Bucovina și aiurea, chiar și în depărtata Macedonia, la frații noștri risipiți, Aromânii.

„Je sème à tout vent” (samân în toate părțile cu mână largă) este deviza dela „Petit Larousse Illustré”.

Știri mărunte

Svonuri fanteziste. Un star de dimineață, dela Cluj, a alarmat eri lumea cu senzaționale conflicte, ce s'ar fi născut în biserica unită în legătură cu înființarea noiei episcopii ortodoxe a Maramureșului. Suntem autorizați a da cea mai formală desmințire acestor născociri. Episcopatul nostru nu a cerut, din capul locului, nici o „audiență colectivă” la M. S. Regele; și nu a rugat pe d. Valeriu Pop să se pună în fruntea vreunei acțiuni de protestare.

Binecuvântare de biserică. Vechea noastră biserică din Tg. Mureș, zidită de vladicul Bob, a îmbrăcat mai în urmă podoabă de zugrăveală nouă. In această formă refăcută a fost binecuvântată de p. Dr. Augustin Tătar, canonic mitropolitan, care a slujit cu acel prilej în săbtor de preoți. La actul sfânt, pe lângă p. confrate I. Dredețianu, comitetul parohial, autoritățile locale și un corespondent al „Curentului”, a luat parte multă altă lume, cât n'o mai cuprindea biserica. Cuvântul festiv, grav și cuprinzător, l-a rostit p. canonic Dr. Tătar.

Realizări pilduitoare. Parohia Sărășel (eparhia Clujului) e mică dacă-i vorba de numărul sufletelor: abia 340. Dar e mare în ce privește înfăptuirile românești și creștinești. Nu sunt cinci ani de când și-au construit, tocmai în centrul comunei, „Consumul” și „Casa Națională”. Acum trei ani și-au renovat radical biserica, iar mai în urmă și-au făcut și o fanfară de toată lauda. Instrumentele muzicale au costat 50,000 Lei (20,000 Lei dela biserică, restul din contribuții benevole). Asta bărbații. — Femeile din „Reuniunea Mariană” (35 la număr) nu s'au lăsat nici ele până n'au strîns, de pe ouă, 10,000 (zece mii) Lei, din care sumă au acoperit cheltuielile împreunate cu confecționarea unui steag al Reuniunii (5000 Lei) și au cumpărat 2 prapori (1600 Lei), sfințirea cărora s'a făcut acum sărbătorește, de praznicul Nașterii Preacuratei. Mai au și un fond disponibil 3400 Lei. — Toate acestea grație marini-

Orașul Blaj, care este sinonim cu biserica și școlile din Blaj, poate de asemenea să spună, că a sămănat pretutindenea sămânța bună a culturii naționale-creștine, și ideile generoase, emanate din conștiința latinității, câștigată prin intermediul Romei, făcând din acestea un tezaur comun al națiunii române. — Blajul le-a primit în dar și le-a distribuit gratuit, după vorba Sfintei Scripturi: Gratis accepistis, gratis date.

Din punct de vedere politic, de când s'a făcut unirea cu Roma, Blajul a fost purtătorul drapelului aspirațiilor naționale a Românilor din Ardeal, aspirații, cari au influențat și pe frații noștri de dincolo de Carpați. — Din cauza acestor lupte politice, episcopul întemeietor al Blajului, Inocențiu Micu Klein, persecutat de asupritorii noștri de odinioară, trebui să moară în exil. — Episcopii Blajului au prezentat la Curtea imperială din Viena petițiile cu doleanțele naționale ale Românilor din Ardeal, petiții cunoscute sub numele de „Supplex Libellus Valachorum Transsylvaniae incolentium”.

Când ideile generoase ale marelui revoluții franceze, cele trei glorioase: libertate, egalitate, frăție, și cele ale revoluției din 1848, au străbătut și la Români; aici la Blaj s'a întrunit adunarea națională a Românilor din Ardeal, cu o activă participare a intelectualilor din Moldova și Muntenia, și aici, pe câmpia, numită de atunci „Câmpia Libertății”, formulară programul luptei politice, pentru libertatea națională.

De aici, din Blaj, a fost directivată lupta națională a Românilor din Transilvania, până în ziua, când, mulțumită jertfelor enorme ale fra-

mosităţii creştineşti a credincioşilor din Sărăţel şi stăruinţelor păstoriceşti ale p. Emil Butuza, precum şi concursului larg şi înţelegător al d. V. Tocaciu, pensionar. — Laudă lor; tuturor!

Praznic luminat la mănăstirea Strâmba. Peste 10.000 credincioşi s'au adunat, după obicei, de ziua „Inălţării sf. Cruci“, în procesiuni mari, la vechea mănăstire „Strâmba“ din jud. Someş, spre a se închina de viaţă făcătoarei Cruci a Mântuitorului. Insoţit de p. canonic Dr. V. Bojor, prof. Dr. E. Lemenyi şi Silviu Popa, a participat la praznic şi P. S. ep. Iuliu al Clujului, care a oficiat, în mare sobor de preoţi, o solemnă liturghie arhierescă. În cursul slujbei, spre marea edificare a credincioşilor, a sfînit într-un preot pe diaconul Valentin Tămaş. Nu mai puţin de 800 suflete s'au apropiat de masa Domnului. P. S. Sa a rostit o puternică cuvântare, vorbind despre „puterea sfintei Cruci“, nebiruita noastră armă împotriva celui rău. La sfârşit, a stropit cu aghiasmă mulţimile şi le-a dat binecuvântarea apostolică. — După liturghie, P. S. Sa a primit, la recepţii, pe preoţii şi intelectualii prezenţi, apoi a participat la masa frugală ce s'a servit; după care a plecat acasă cu sufletul plin de înalte mângăieri. Ca şi toată mulţimea pelerinilor.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii II, după înălţarea s. Cruci, va predica în catedrală p. Dr. Gavril Pop, prof. de teologie.

— **Comisia de bacalaureat** pentru sesiunea din toamna aceasta şi-a început lucrările şi e compusă precum urmează: **Preşedinte:** Sever Pop, prof. univ. Cluj (l. română); Valeria Teodorescu-Craiova (l. franc.); Alex. Daniel-Craiova (istorie); Nic. Rădulescu-Focşani (geografie); Romulus Demetrescu-Cluj (filosofie-drept); Ilie Almăjan-Bucureşti (l. latină); Victor Pop-Bistriţa (şt. naturale); Leon Grigorescu-Bucureşti (matematici); P. Andreescu-Sibiu, (fizico-chemice). — S'au înscris cu totul 141; s'au prezentat 126 elevi şi eleve dela Alba-Iulia (lic. Majláth), Aiud (lic. „Titu Maiorescu“ şi „Bethlen“), Blaj, Dumbrăveni şi Turda.

Românii în străinătate. Mai în vară, ţinându-se *Samboreea jubilară* a cercetaşilor americani la Washington, a luat parte la ea şi

o delegaţie românească sub conducerea prof. Constantin Nedelcu, lângă care era şi preotul nostru *Laurenţiu Moişin* din Câmpina. Misiunea delegaţiei: reprezentarea tricolorului românesc în mijlocul celor 30.000 cercetaşi adunaţi în metropola nordamericană (Europa orientală şi centrală a fost reprezentată numai de Români şi Poloni) precum şi vizitarea, în scop de propagandă culturală şi naţională, a aşezărilor româneşti din Statele Unite, a fost atinsă cu demnitate. „Gândul la unirea şi solidarizarea tuturor Românilor în răvna pentru înălţarea şi fericirea naţiei noastre, ori unde s'ar afla ea în lume“, cum zice prof. Nedelcu într-o scrisoare adresată prezenţilor organizaţiilor culturale româneşti din regiunile vizitate, a călăuzit şi a stăpânit toată vremea întreaga delegaţie.

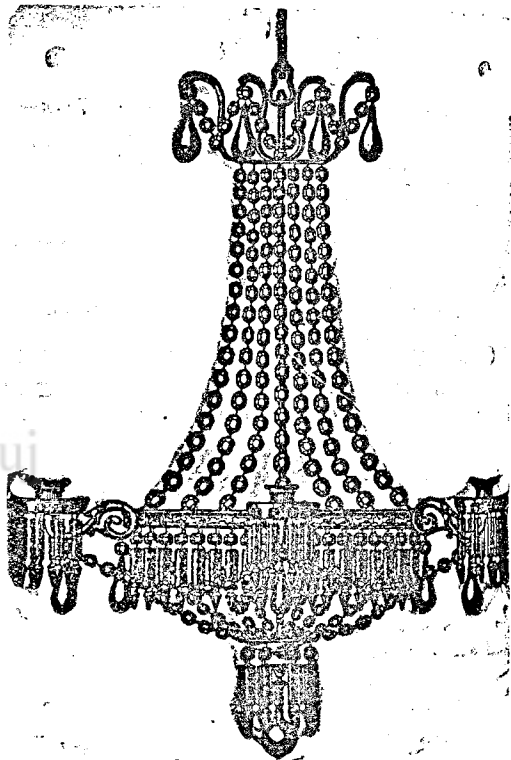
Telefonul „Unirii“

A. Sibiu. Chestiunea averilor fostei »universităţi săseşti« nu »a adormit pentru totdeauna«. Dimpotrivă. După uluitoarele scamatorii prin cari a trecut în proprietatea mitropoliei ortodoxe a Sibiului, s'au făcut, precum ştiţi, convenţele intervenţiunii ale Bisericii noastre, care îşi cerea respectarea drepturilor. Pe cât ştim, rezultatul e mulţumitor. S'a găsit soluţia împăciuitoare. Se va da Bisericii noastre, pe altă cale, ceace i-se cuvine; fără a atinge însă ceace s'a dat Sibiului. Fiindcă... ce a păpat lupul, a păpat!

B. Cluj. Se vede treaba că »bărbăţelul« dela »Renaşterea« iar a rămas nesupravegheat. Işi face de cap şi se face de răs. Deschideţi ultimul număr al marelui »organ naţional bisericesc« (9. 9.) şi veţi vedea în el sbenguindu-se o lipsă de educaţie şi de bun simţ cum nu se găseşte în toată ziua şi pe toate răzoarele. Nici chiar la Sibiu. Nu avem nimic de zis, fireşte, la speciala atenţie ce ni se acordă nouă uniţilor. Foşa vorbeşte despre »propaganda unită...«; un preot scrie lung şi găunos despre creştineasca temă: »catolicismul în ipostaza farisaică«, iar un altul, dela Sighet, strigă în răguşite şi neînţelese sunete de tulnic crăpat că... »Maramureşul ortodox« ştie înseila insulte umflăte. Dar »Renaşterea« ne-a obişnuit de mult şi cu acest exces de atenţiune, şi cu nivelul scăzut al articolelor ce publică. Astfel de negliobii n'ar merita cinstea să mai fie însemnate. Nu puteam lăsa însă fără convenita subliniere răcăiala de pe ultima pagină, a informaţiunilor. Ele poartă evident pecetea directă a »bărbăţelului« însuşi. Una din ele începe sugestiv așa: »Valeţii iuribunzi. Redactorii dela Blaj...« şi continuă în acest ton elevat şi demn până în capăt. »Tigănie ridicolă«; »febra acută în care au căzut aceşti simbriaşi nenorociţi ai Vaticanului intrigant«; »cloaca invectivelor vulgare«, toate aceste perle, şi altele, concentrate în puţine rânduri, vreau, în lipsa oricărui alt argument, să »confirme« necesitatea imperioasă a Episcopiei noastre [ortodoxe, a Maramureşului] pentru salvarea românismului de acolo, înstrăinat prin *unitismul* [sublinierea făcută de »bărbăţel« este așa un fel de a scoate limba la trecători!] în-

feudat catolicismului maghiarizant«. Aşa băgurează adevărata măsură a educaţiei şi bunului simţ pe început viziteles. Toată ţara s'a bucurat de înalta viză a Card. Tisserant. Dacă nu de alta, dar cel puțin de onoare franceze, a sângerat pe front pentru dreptăţii din care a răsărit ţara românească. În veastă cauză, pe care el o înţelege simplu de tot: vacă astfel de condiţiuni însă ar fi neasemănat mai puţin să nu iasă la soare, cu atâta unt pe cap! Şi să nu i de răs ţara, care i-a fost cucerniciei sale vacă rădăceşti deci atent pe cine se cade, să dea puţin pe ghiare »bărbăţelului«. Că şi obrăznicia îşi are mărşale, peste care nu se poate trece!

P. Reghin. Aveţi toată dreptatea. Fumatul, derat, nu-i păcat. Dar nici virtute nu-i. Mai ales pe preot, în public. De aceea nu se pot ridica multe obiectii împotriva severelor măsuri luate de mitropolia covinei faţă de preoţii cari ar practica în public sport păgubitor. — De sigur, o severitate excesivă această materie nu prea are rost, nici şansă de reuşă. Şi la noi, slavă Domnului, preoţii în general ştiu că se poate şi când nu se cade a fuma cu tămăia lui Micduţă. Totuşi nu se poate nega, că există şi excepţiuni. Şi, poate, nici nu prea rare. Oricum, nu strică să ştie şi la noi opreliştea dela Cernăuţi şi fraţii să-şi aducă aminte că sunt locuri şi împrejurări când fumatul e pentru preot nu numai urit, ci şi oprit. »Bunăcuvîntare preotească e mai severă decât cea laică.

Comandaţi Policandre

la

LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă-cristal, în diferite forme pentru bisericile noastre dela sate.

Tot aici găsiţi **Sfeşnice** pentru altar, toate mărimile eu 1—3 braţe; **cruci** de perete şi eu talpă din lemn metal, nichel şi argintate orice mărime; **Berete** din Klott pt. preoţi **Brăe**, (cingulum) pt. teologi, preoţi şi protopopi, în diferite lăţimi şi culori, din mătase sau lână. Se mai află: **Potire**, **Ciborium**, **Cădelniţe**, **Chivot**, aurite şi argintate.

Mare depozit de **Ornate** şi **prapori** gata, în diferite culori, eu **prapuri** reduse **leone** de hârtie şi **pleturi**. Tot solul de rechizite, **impriimate**, **Cărţi** de rugăciuni şi **bisericeşti**, **medalioane**, **rozare**, şi **steaguri** pentru **Reuniunile Mariane**. **Teatre** şi **Monoloage** populare şi **şcolare**. **Cereţi catalogul detaliat şi ilustrat.**

şilor noştri din ţara liberă, mulţumită concursului marilor noştri aliaţi, şi în special al Franţei, al cărei soldat glorios şi viteaz aţi fost — deşi preot — şi Eminentă Voastră, în tot decursul marelui răboiu (chiar rănit la Gand-Couronné, în 5 Sept. 1914), s'a realizat visul nostru secular, România Mare.

În Dacia reconstituită, ca religie, noi suntem în minoritate, din punct de vedere numeric. Constituţia din 1923, este adevărat, că ne-a dat caracterul de biserică naţională, la fel cu cel al bisericii ortodoxe. Incontestabil, dela realizarea unităţii noastre naţionale noi am făcut progrese pe terenul organizaţiei bisericiceşti (Agru-l nostru — Asociaţia Generală a Românilor Uniţi — este înfloritor), ca şi pe cel al vieţii şcolare — privitor la şcoala secundară.

Dărnicia Sfântului Părinte, Pius XI, a dat posibilitate fostului mitropolit, Dr. Vasile Suciu, să construiască şcoli, pe cari Eminentă Voastră va avea ocaziune, mâne, să le viziteze, şcoli, cari au sporit gloria Blajului nostru şcolar.

Dar, pentruce să ascundem — căci Eminentă Voastră aţi venit pentru a cunoaşte situaţia reală, pentru a cunoaşte adevărul —, noi avem şi dificultăţi, avem şi lupte de susţinut, dificultăţi pe cari Eminentă Voastră le va cunoaşte din partea iluştrilor Prelaji cari conduc biserica noastră.

Dar nu ne temem, fiindcă biserica catolică a fost totdeauna o »ecclesia militans« (biserică luptătoare), şi avem buna speranţă, că tot ce se

urzeşte împotriva bisericii noastre, în cele din urmă va rămâne tohu va bohu*).

Eminentă Voastră Vă găsiţi acum în focarul bisericii greco-catolice din România, un focar de credinţă profundă şi de preocupări de cultură intelectuală, inspirată de ideal şi de naţionalismul românesc cel mai curat.

Eminentă Voastră este de prezent oaspele drag al iubitelui nostru Arhiepiscop şi Mitropolit, Dr. Alexandru Nicolescu, acest Sfânt Francisc de Assisi al bisericii noastre, modelul pietăţii şi al ştiinţei puse în serviciul bisericii.

Permiteţi mi Eminentissime Domnule Cardinal, ca în numele şcolilor din Blaj, în numele profesorilor şi al elevilor, să Vă urez încă odată, din toată inima noastră: Fiţi bine venit în mijlocul nostru şi păstraţi amintirea acestei vizite la Blaj, în intimitatea inimii Voastre atât de cuprinzătoare.

Se spune, că pretenia unui om mare este un dar din cer.

Daţi-ne, Eminentă, acest dar, şi permiteţi-ne să strigăm cu toată sinceritatea inimii noastre: Trăiască Eminentă Sa Cardinalul Eugène Tisserant!

*) Facerea, 1, 2, »netocmit şi gol« — în l. ebraică tohu va bohu.

Citiţi şi răspândiţi »UNIREA«

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj